

Využití poptávkové dopravy

Poptávková doprava jako
alternativa

k rušeným nebo nevyhovujícím spojům
pravidelné veřejné dopravy

cíl prezentace

- seznámení s poptávkovou dopravou obecně
 - možnosti a omezení v oblasti veřejné dopravy
 - možné přínosy pro
 - cestující
 - zadavatele dopravy
 - rozvoj dopravy obecně
 - ekologii

obsah dokumentu

- představení poptávkové dopravy
- srovnání s pravidelnou dopravou
 - na příkladu
 - obecně
- příklad objednávky
- zákonný rámec
- další odkazy
- další služby dispečinku poptávkové dopr.

poptávková doprava I

- ... je doprava **podle požadavků** na konkrétní jízdy, které jsou však do jisté míry **shromadněny a směřovány**
- může být
 - **neveřejná**
 - **veřejná**

poptávková doprava II

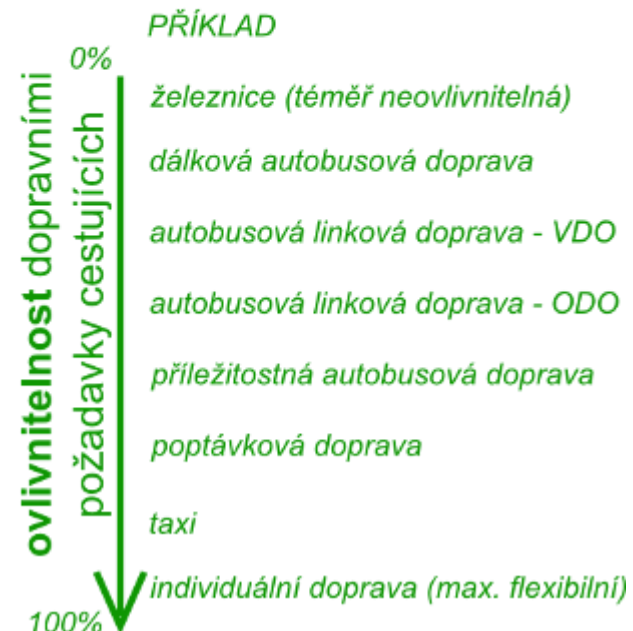
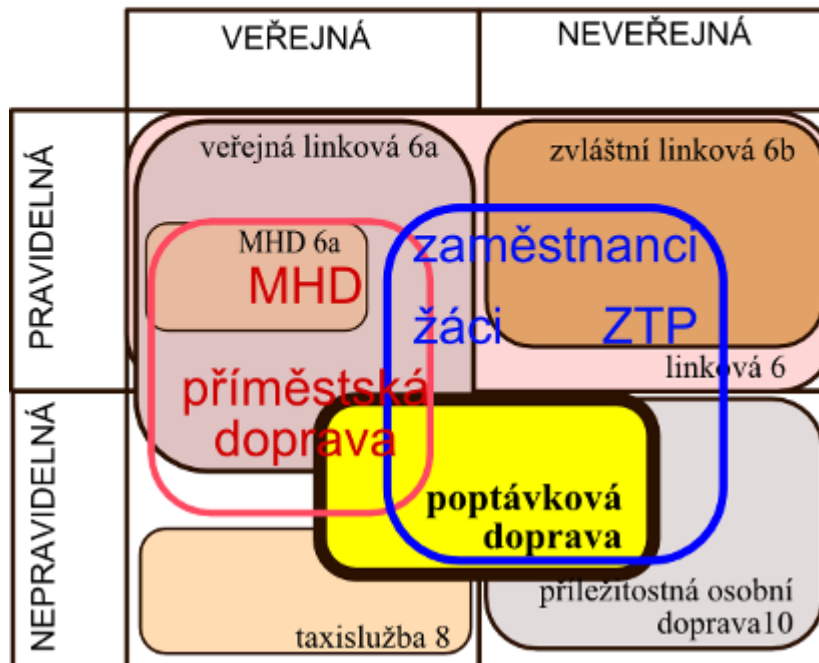
Různé varianty – podle potřeby a možností:

- lze aplikovat
 - jen na některé **zastávky**
(kde je zajišťka či nepravidelní cestující)
 - jen na některé **spoje** linky (*Radiobus*)
 - na celé **linky** (*DHD, zahraničí*)
- poptávkový spoj může jet
 - předem **stanovenou trasu** v předem **stanovené časy**
(*Radiobus, DHD*)
 - předem **stanovenou trasu** v časy podle poptávky
 - **flexibilní trasu** s předem **stanovený čas** odjezdu/příjezdu (*DHD*)
 - **flexibilní trasu** ve **flexibilní časy** (podle poptávky) (*Publicar*)

poptávková doprava III

Vymezení pojmů vnitrostátní osobní dopavy
podle zák. 111/1994Sb. (2010)

a Využití různých druhů doprav

poptávková doprava III

- s existencí veřejné poptávkové dopravy počítá také:
 - Strategie podpory dopravní obsluhy území
 - vydalo MDČR pro roky 2005-2013 (str.27 dole, „na zavolání“)
 - Zelená kniha - Na cestě k nové kultuře městské mobility
 - vydala EU, KOM(2007)551 (str.14 a 15, „na požádání“)
- v zahraničí
 - D, CH (Publicar), NL (TreinTaxi a RegioTaxi), I, F (Val d'Oise), USA (2000 systémů) – více např. na Wikipedii

poptávková vs. pravidelná

- Ukázka použití poptávkové dopravy a veřejné dopravy na konkrétním příkladu
 - málo osídlená oblast
 - venkov, okolí města
 - doprava s jedním cílem
 - zde podnik; podobně může být škola, nemocnice, nádraží do spádového města
 - kvalitnější služba anebo nižší náklady
 - kratší doba jízdy, lepší pokrytí
- Následuje příklad: oblast Hostomicko, doprava tří střídajících se skupin cestujících

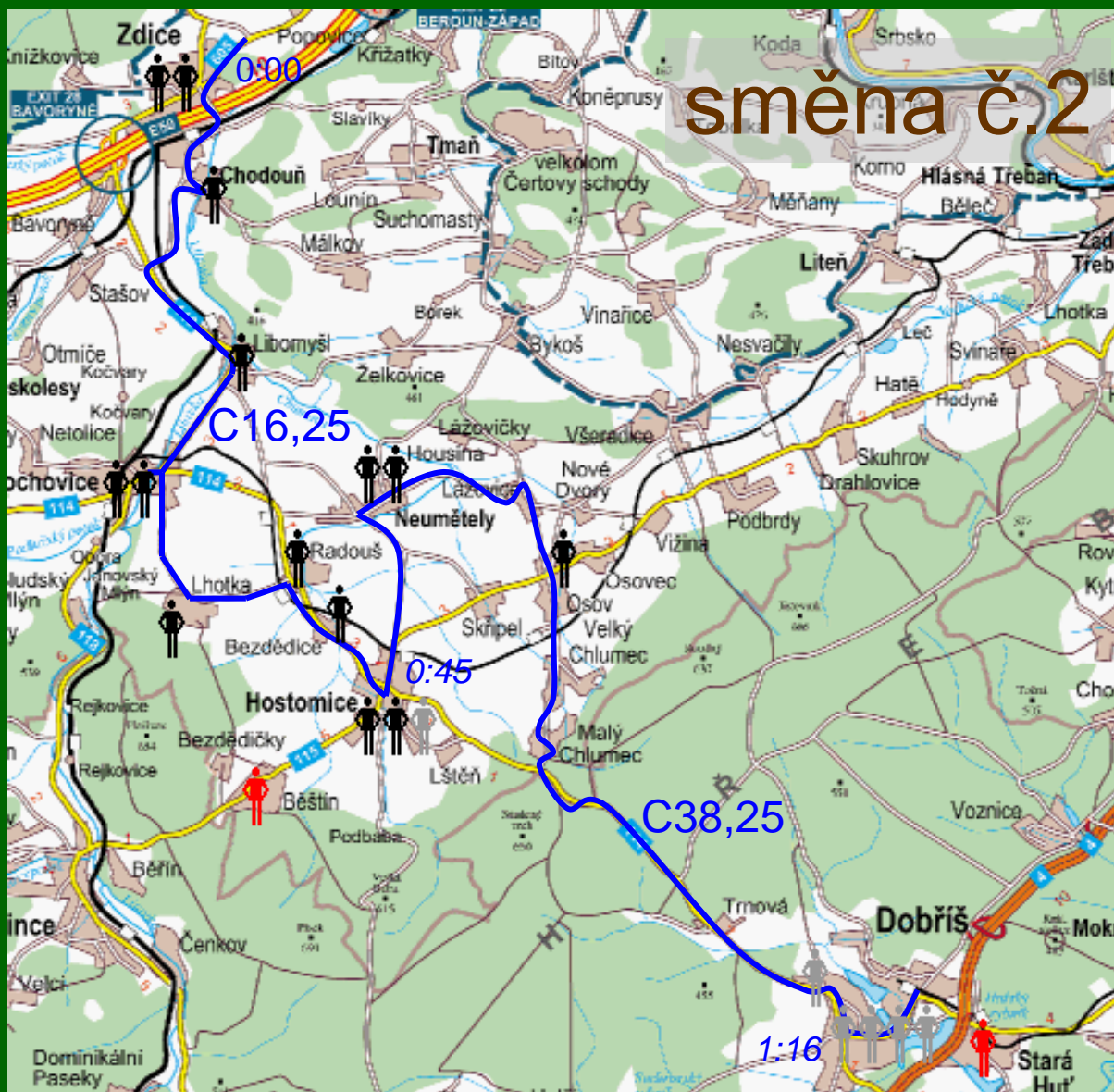
poptávková vs. pravidelná

2. směna

- potřebujeme dopravit z práce (Zdice) lidi vyznačené na obrázku pracující ve 2.směně (ze 3)

poptávková vs. pravidelná

- 2. směna
- řešení pravidelnou linkou
 - Zdice-Dobříš
 - 40 km
 - ~1000 Kč
 - neobsloužení:
 - Běštín,
 - Stará Huť
 - do Dobříše se jede 1:16 (27km přímo)

poptávková vs. pravidelná

směna č.2

- 2. směna
- řešení poptávkovou linkou
 - Zdice-Dobříš
 - 38 km
 - ~1000 Kč
 - do Dobříše by se jelo 1:26 - zrušili (27km přímo)
 - Dobříšské a Hostomické informujeme, že v jiné dny je doprava rychlejší

poptávková vs. pravidelná

- 1. a 3.směna
- řešení pravidelnou linkou
 - Zdice-Dobříš
 - 40 km
 - ~1000 Kč
 - do Dobříše se jede 1:16 (27km přímo)

poptávková vs. pravidelná

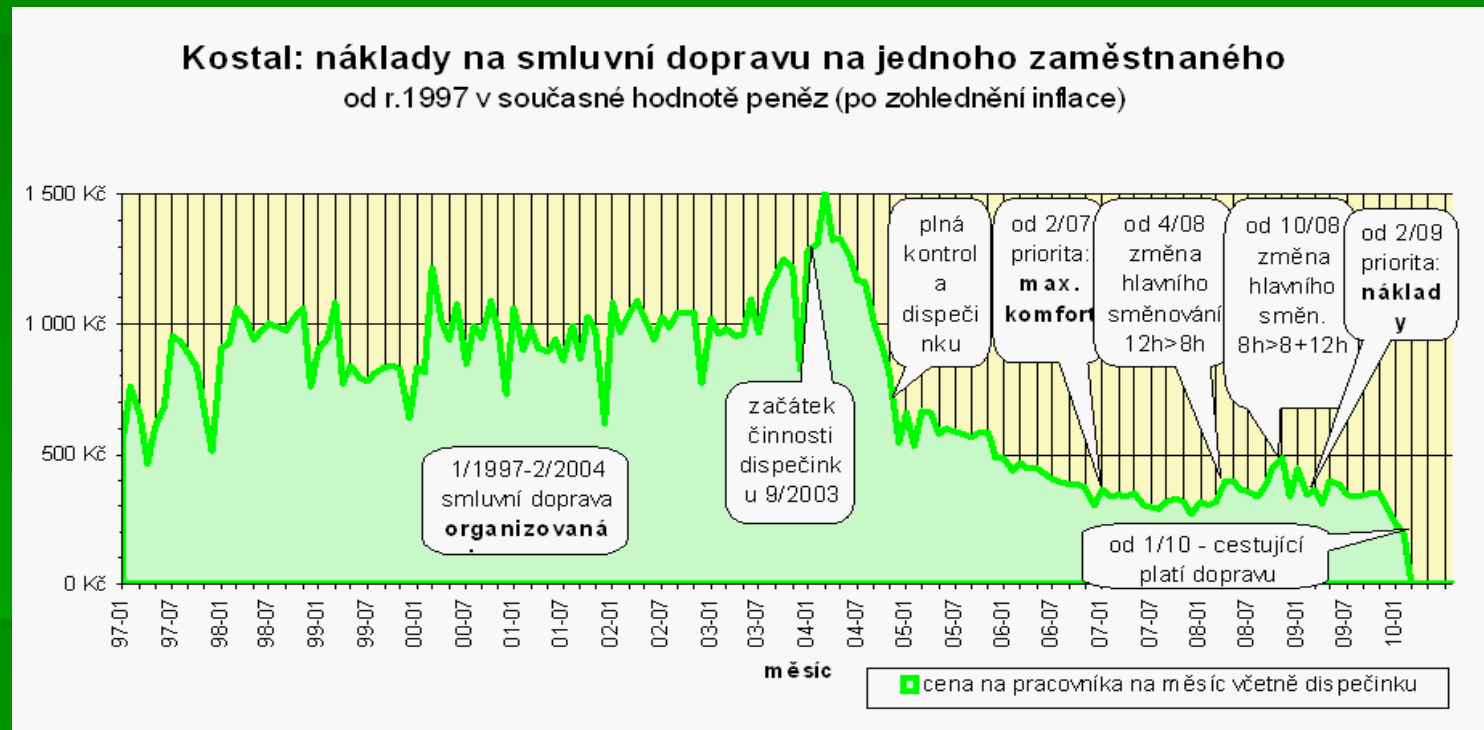
- 1. a 3. směna
- řešení poptávkovou linkou
 - Zdice-Dobříš
 - 28 km
 - ~700 Kč
 - Pravidelné cestující z obcí mimo tuto trasu odkážeme na 2.směnu. Pokud je jejich doprava na této směně nutná, řešíme individuálně.

poptávková vs. pravidelná

	pravidelná linka	poptávková linka
1.jízda (1.směna)	<ul style="list-style-type: none">▪40 km - 1000 Kč	<ul style="list-style-type: none">▪27 km - 700 Kč + 80 Kč dispečink
2.jízda (2.směna)	<ul style="list-style-type: none">▪40 km - 1000 Kč▪neobsloužen Běštín a Huť	<ul style="list-style-type: none">▪38 km - 1000 Kč + 80 Kč▪Dobříš zrušila, bude jezdit na 1. nebo 3.▪Bezdědice a Radouš požádána o jinou směnu
3.jízda (3.směna)	<ul style="list-style-type: none">▪40 km - 1000 Kč	<ul style="list-style-type: none">▪27 km - 700 Kč + 80 Kč
celkem	<ul style="list-style-type: none">▪120 km - 3000 Kč▪neobslouženy 2 obce▪Dobříš jede přes hodinu▪nemusí se objednávat	<ul style="list-style-type: none">▪92 km - 2640 Kč▪obsloužení všichni▪Dobříš a Hostomice přímo▪nutnost objednávky

poptávková vs. pravidelná

- Zde je názorně ukázáno, jak se změnila náklady vydané podnikem na smluvní dopravu po změně z pravidelné roku 2004

lokální tab.

Úspory jsou způsobeny

- zrušením souběžných smluvních spojů s veřejnou dopravou
- přizpůsobením některých veřejných spojů
- poptávkovou formou dopravy

kumulovaná úspora od roku 2004 přesahuje 200MCZK.

poptávková doprava

ukázka objednávky pro řidiče

Čas	Zastávka	Km	Osoby	Výčet
út 6.4.10 * i.č.3021 * ,adm * 07n x * Hořovice-KZ * AMT				
trasa: 14km * 4os.max.* Vrána 736620582 * dopravce:736620582 * sazba:a4				
6:41	Zdice,,nám.	0	+4	+Hrubá.K*1-*****5889 +Plecitá.K*2-*****7352 +Vytlačilová.P*3-*****7582 +Žitková.K*2-*****6517
*1 Žebrák,,nám.(u kostela) 6:29->Zdice,,nám. 6:41 (C42,1 Hořovice-Zdice-Beroun)				
*2 Hořovice,,(nám.B.N.před hasičárnou) 6:15->Zdice,,nám. 6:41 (C42,1 Hořovice-Zdice-Beroun)				
*3 Tlustice 6:21->Zdice,,nám. 6:41 (C42,1 Hořovice-Zdice-Beroun)				
6:44	Zdice,Kostal	2	-4	-Hrubá.K -Plecitá.K -Vytlačilová.P -Žitková.K
6:59	Zdice,,žel.st.	5	+2	+Beran.J*4-*****3672 +Pikalová.A*5-*****0866
-7:12				
*4 Příbram,,aut.nádr. 6:34->Zdice,,žel.st. 7:09 (VLAKEM,os7943 Březnice-Příbram-Zdice)				
*5 Rokycany,,žel.st. 6:26->Zdice,,žel.st. 7:05 (VLAKEM,R751 Cheb-Rokycany-Pha)				
7:13	Zdice,Kostal	8	-2	-Beran.J -Pikalová.A
7:31	Zdice,,žel.st.	11	+2	+Háněl.P*6-*****1888 +(S.Belšánová.72***1387)
*6 Zbiroh,,žel.st. 7:02->Zdice,,žel.st. 7:26 (VLAKEM,os7801 Plzeň-Beroun)				
7:37	Zdice,Kostal	14	-2	-Háněl.P +(S.Belšánová.724***387)
-7:40				
objednávka dopravních výkonů; informace: info@hromadnadoprava.cz, hotline 736 620 581				

poptávková doprava

zákonný rámec

Podle zákona 111/1994 Sb. o silniční dopravě lze _____ poptávkovou dopravu provozovat pod těmito kategoriemi s následujícími omezeními.

- **Linková osobní doprava** je veřejná pravidelná doprava. Vyžaduje stálé jízdní řády (obyčejně schválené krajem), předem určené zastávky, pravidelné poskytování služeb
 - veřejnou linkovou dopravou – podle předem vyhlášených podmínek, cestující mohou nastoupit bez objednání
 - zvláštní linkovou dopravou doprava určených vybraných skupin cestujících s vyloučením ostatních osob; komplikované odbavení cestujících bez objednání
- **Taxislužba** je veřejná silniční doprava, kterou se zajišťuje přeprava vozidly pro max.8 cestujících; přepravní služby na veřejných prostranstvích nebo prostřednictvím dispečinku. Objednávka buď ad hoc nebo předem.
- **Příležitostná osobní silniční doprava** je neveřejná osobní doprava. Nutná objednávka předem; různá pravidla pro vozidla do 8ti a nad 9 osob, použití bez předchozí objednávky je problém

Přínos poptávkové dopravy oproti pravidelné I

Nic není tak dobré, aby to nemohlo být ještě lepší.

■ Pro zadavatele

- lépe využité prostředky - jede jen když je třeba a známe potřebnou kapacitu
- lepší pokrytí, více párů spojů za stejné náklady
- stále je přehled o aktuální poptávce – okamžitě reaguje na změnu pracovní či úřední či vyučovací doby
- uspokojí i náročnější cestující, platící plnou cenu, které je záhodno vrátit do linkové dopravy <= snižují ztrátu dopravy, uleví silnicím

Přínos poptávkové dopravy oproti pravidelné II

- **Pro cestující**
 - doprava se více přizpůsobuje potřebám cestujících
 - rychlejší - kratší doba jízdy, kratší čekání na spoj, umožňuje kratší přestupy
 - spolehlivější – hlídá přípoje, přímo dostupný dispečink, zpětná vazba na problémy

poptávková vs. pravidelná

	pravidelná	poptávková
kontrola efektivity	omezená	libovolná
jízdní řády	pravidelné	méně pravidelné
cestující objednává	dlouhodobě	jednotlivé jízdy (lze i hromadně)
využití souběžné veřejné dopravy	omezené	libovolné
optimalizujeme	Kč / km 🚋 🚋 🚋	Kč / os. 👤 👤 👤
návaznost na přípoje	omezená	víme, kdo kam jede
dispečink	není třeba	je třeba (i jen řidič, vrátný)
informace k cestujícím při problému	omezená	víme, kdo jede a můžeme mít kontakt
plánování kapacity	ne	ano
náklady na výkon	vyšší, ale predikovatelné	nižší, ale předem neznámé

Další možné služby dispečinku p.d.

- Evidence problémů
 - s evidencí jejich řešení a nápravných opatření
- Informace o spojích
 - v případě poptávkové dopravy může zajišťovat dispečer bez dalších nákladů
- Řízená podpora spolujízdy
 - Spolujízda je efektivní způsob dopravy, protože řidič je jeden z cestujících. Dále odpadají přistavné km vozidla a také provozovatel vozidla nevyžaduje zisk ani jinou režii obvyklou u dopravců (mzdy, pojištění, daně apod.) – tedy může v určitých případech nahradit smluvní dopravu za zlomek její ceny.
 - *Podpora spolujízdy je ohledně veřejné dopravy jen doplňková možnost, jak poněkud zlepšit dopravní obslužnost pro časy a místa, ve kterých není hromadná doprava.*
 - *Pomoci spolujízdě lze např.*
 - *Umožněním vzájemného zkontaktování potenciálních řidičů a cestujících např. podporou webové nástěnky a ve spojení se systémem pro sběr požadavků poptávkové dopravy. Současné webové nástěnky pro spolujízdu jsou nevyhovující, protože:*
 - *nezohledňují veřejnou dopravu (třeba jen po část požadované trasy)*
 - *neumožňují pohodlné a rychlé zadání dlouhodobých požadavků cestujících a řidičů s tím, že by řidiče a cestující vzájemně zkontaktovaly v případě nalezení shody*
 - *současné systémy většinou operují jen s výchozí a cílovou zastávkou – pak se hůře sejdou s řidiči cestující, kteří by využili jen část trasy*
 - *Podporou a zlepšením parkování u zastávek veřejné dopravy, zejména dálkových spojů. Stejně jako u zastávek jsou sice parkoviště v kompetenci místní samosprávy, dopravců (v případě ČD) a soukromých subjektů*

Poptávková doprava v ČR

- Společnost pro veřejnou dopravu
 - vypracovala zajímavou studii týkající se poptávkové dopravy u nás a v cizině
- spoj na zavolání / radiobus
 - = zjednodušená verze poptávkové dopravy (tedy předem daný jízdní řád, vozidlo jede jen část spoje podle objednávky)
 - dopravce Audis bus, s.r.o.
 - Rychnov nad Kněžnou a okolí;
 - reportáž představující dopravu je zde
 - Jihočeský organizátor Jikord
 - doplňkový charakter (Dačicko, Vlachovo Březí)
 - Liberecký organizátor Korid
 - 67 spojů na 24 linkách (jaro 2016)
- Senior-taxi na principu sběrného taxi
 - některé obce a města zajišťují dotovanou taxislužbu pro seniory za podmínky shromadnění (více cestujících v jedné jízdě), čímž se blíží k poptávkové dopravě „z druhé strany“

Ve světě: https://en.wikipedia.org/wiki/Demand_responsive_transport

O dokumentu

- Vytvořen společností „Dispečink hromadné dopravy, s.r.o.“ (DHD),
www.hromadnadoprava.cz
- Autor Robert Koblížek
- Verze 29.05.2017
- Podmínky použití: [Attribution-NoDerivs 3.0 Unported \(CC BY-ND 3.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nd/3.0/) (možno volně šířit, avšak prosím neměnit)

